

נזיר ז

משה שווערד

1. תוספות מסכת נזיר דף ז עמוד א

הריני נזיר אחת גדולה הריני נזיר אחת קטנה - כלומר לא שנא כי אמר גדולה ולא שנא כי אמר קטנה ואפילו אמר מכאן ועד סוף העולם לא הוי נזיר אלא שלשים יום וגדולה דקאמר כלומר גדול עלי הנזירות דטריחא עלי או קטנה כלומר דלא טריחא עלי כלל ואפי' מכאן ועד סוף עולם בגמרא מפרש דטריחא ואריכא לי מלתא כמכאן ועד סוף העולם.

2. חידושי בתרא

קמוב) ז. מתני' — אמר הריני נזיר אחת גדולה כו' אפילו מכאן ועד סוף העולם, נזיר לי יום. ועי' בסטנסיל מהדורא תניינא שהביא מהגרמ"ז ז"ל (בחידושו על הרמב"ם הנ"ל) וז"ל ובהרמב"ם פ"ג [דנזירות] הי"א כתב דמש"ה הוי רק נזיר לי יום משום דהרי לא פירש זמן ע"ש, דלא כפרש"י ותוס' משום דכונתו לא היתה לנזירות אריכתא אלא דאריכו ליה מילתא וקשה עליו הדבר, אלא אפי' כונתו היתה לנזירות אריכתא ג"כ לא חל עליו אלא לי יום, משום דלא פירש זמן וע"ש בה"ה, והנה לפי שיטת הרמב"ם צ"ב על קושית הגמ' דמקשה והא מכאן ועד סוף העולם קאמר (וע"ש מה שתירץ) כו', והנה סברת הרמב"ם צ"ב דהרי בנדרים כה"ג אם נדר למזבח ולא פירש כמה, צריך להביא עד שיצא מידי ספק שידע בודאי שיותר לא קיבל, וא"כ הכא בנזירות אמאי אמרינן דלא הוי אלא נזיר לי, ונימא דינהוג נזירות עד שיצא מידי ספק [וע"ש שחידש וז"ל נזירות לי יום עצם החפצא נקרא לי, ובנזירות מ' ונ' הם חלות נזירות מיוחדים, חלות נזירות של מ' או של נ', והמנין הכא תנאי בעצם קבלת הנזירות, ואין זה (אלא) רק שיעור בנזירות, ולהכי אם לא פירש זמן, חסר תנאי הקבלה של הנזירות ע"כ] ע"ש. (ואין לומר דהגרמ"ז אינו גורס התגלות המאירי בדורות האחרונים דעי' בפ"ד דנזירות ה"א דהוכיח כדבריו מבי מאירי, ע"ש סד"ה והנה לכל, ובסד"ה והנ"ל) ועי' בחדושו בפ"ג הי"א בא"ד אבל נראה.

ראשון). וליישוב הנ"ל הוסיפו הרמב"ם והמאירי דהרי לא פירש זמן, דהיינו דאילו לכך כוון לא היה מניח נזירותו פורחת באויר, כיון דלא ברור בדיוק לכל העולם כמה הם שני הליכה מכאן ועד סוף העולם, אלא היה מפרט בדיוק לכמה זמן מקבל נזירותו. ומכיון דלא פירש הוי הוכחה דכיון רק לבכות על מר גורלו הכבד עליו וכן פירשו תוס' ד"ה ואמאי, דהיה לו להזכיר.

3. תוספות מסכת נזיר דף ז עמוד א

ואמאי והא מכאן ועד סוף העולם קאמר - פירוש וליהוי נזיר לעולם ומשני הכי קאמר הריני כלומר אריכא לי האי מילתא כו' לעולם חד נזירות קביל עליה לקולא דהכי משתמע טפי דאם הוא ר"ל מכאן ועד סוף העולם היה לו להזכיר מנין סוף העולם דידוע הוא שפיר דהעולם יש בו חמש מאות מהלך והיה לו לומר חמש מאות שנים ולפיכך אזלינן לקולא כ"נ.

4. תוספות מסכת נזיר דף ח עמוד א

וליתויה כאילו היא מלאה קישואין ודילועין ותהוי ליה תקנתא - אמתני' קא פריך דקאמר רואין כאילו היא מלאה חרדל ואין לו תקנה והוא הדין דמצי למיפרך וליחזי כמאן דמלי בצק ולא נתכוון זה אלא לנזירות אחד [וניקל] עליה וקצת קשה דהיאך ניקל עליה מספק ויש לומר דהתם תנן במסכת שחרות (פ"ד מ"ז) ספק נזירות להקל וא"ת והא לעיל גבי מכאן ועד סוף העולם פריך לחומרא ויש למר דהתם לא ידע שום צד דמצי למימר לקולא בלישנא דמכאן עד סוף העולם ולפום ריהטא משמע דנזירות

קבל עליה מכאן ועד סוף העולם ולכך פריך לחומרא ממשמעות לשונו אבל הכא קט"ד דאין אדם מכניס עצמו לדבר דספקו חמור מודאי שעל ידי ספק יהיה חמור לו מאילו קבל עליו נזירות ודאי כמו שאם בבירור להרדל נתכוין מונה נזירות אחר נזירות לעולם ומגלה בין כל אחת ואחת ומביא קרבן והשתא דאיכא לספוקי [דלקישואין או] לבצק נתכוין משיגלה פעם אחת שוב לא יהול עד שיביא קרבן וקרבן אינו יכול להביא דשמא לבצק נתכוין לחד נזירות וקמייתא חולין בעזרה.

5. פירוש הרא"ש מסכת נזיר דף ז עמוד א

אריכא לי כו'. נזירות אחת שקבלתי עלי כבד עלי ודומה לי כאילו הוא עד סוף העולם **וכיון דמצינא לתרוצה** **דבוריה הכי הוה דסתם נזיר להקל:**

6. משנה למלך הלכות נזירות פרק ג הלכה ה

[ה] האומר הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני כו'. **תנן בפ"ק דנזיר (דף ז')** אמר הריני נזיר אחת גדולה הריני נזיר אחת קטנה אפילו מכאן ועד סוף העולם נזיר שלשים יום. מתוך דברי רש"י נראה שגירסתו היתה אחת קטנה אחת גדולה אפילו כו' אך גירסת התוס' ושאר המפרשים היא כגירסתנו. וראיתי לתוס' ז"ל שכתבו בפירושא דאחת קטנה כלומר דלא טריחא עלי כלל ע"כ. ולא ידעתי למאי איצטריכו לטעם זה דאף דנימא שלא כיוון לפירוש זה אפ"ה הוי נזיר ל' יום מידי הוה האומר הריני נזיר יום אחד דהוי נזיר שלשים יום ובשלמא באחת גדולה איצטריך לפירושא דלא נימא דנזירות יותר משלשים יום קביל עליה אבל באחת קטנה לא איצטריך לפירושא. ובגמרא הקשו עלה דמתנן אמאי והא מכאן ועד סוף העולם קאמר ותירצו ה"ק אריכא לי הדא מילתא כמכאן ועד סוף העולם **ופירשו בתוס' דאזלינן לקולא דהכי מישתמע טפי** דאם הוא ר"ל מכאן ועד סוף העולם היה לו להזכיר מנין סוף העולם דידוע הוא שפיר דהעולם יש בו ת"ק שנה מהלך והיה לו לומר ת"ק שנים ולפיכך אזלינן לקולא ע"כ. **נראה מדברי התוס' דדוקא משום דפירוש זה מישתמע טפי אזלינן לקולא דאי לאו הכי היה לו לומר הריני נזיר ת"ק שנה הא לאו הכי אזלינן לחומרא ויהיה נזיר כל ימיו**. ונפקא מיניה שאם הנודר אומר שאינו יודע שהעולם יש בו מהלך ת"ק שנה דאזדא ליה הכרח התוס' יהיה נזיר כל ימיו **ואע"ג דקי"ל ספק נזירות להקל וכל היכא דמספקא לן אם כיוון לנזירות מרובה או למועטת אזלינן לקולא** ובגמרא אמרינן דמתנן דאומר הריני נזיר מלא הבית כו' דרואין את הקופה כאילו מלאה היא חרדל דר"ש היא דאזלינן לחומרא בספק נזירות אבל לר"י רואין את הקופה כאילו מלאה היא קשואין ודלועין. **[1] אפשר דהתוס' רצו ליישב משנה זו אף לר"ש משום דחזינן דאיך מתנן דמלא הקופה מוקמינן לה כר"ש אבל לעולם דלדין בלאו האי טעמא דתוספות אזלינן לקולא** ואפילו אומר דאינו יודע מהלך העולם כמה שנים הוא אזלינן לקולא, **[2] ועוד י"ל דדברי התוס' הם אליבא דכ"ע משום דפשטיה דלישניה ומשמעות דבריו משמע דנזירות מכאן ועד סוף העולם קביל עליה וכמו שכתבו התוס' לקמן בד"ה ולחזייה כאילו היא מלאה קשואין ומש"ה דוקא משום הכרח התוס' הוא שאנו עוקרין הדברים מפשטן הא לאו הכי הוי נזיר כל ימיו אפילו לר"י. **[3] עוד יש לומר דע"כ לא קאמר ר"י אלא היכא דלא נחית לנזירות אבל הכא נחית ליה לנזירות במאי לסלוקיה מיניה**, וחילוק זה כבר הוזכר בגמרא עלה דמתנן דמלא הקופה ולפי זה במתנן כיון דעל כל פנים הוי נזיר שלשים יום אי לאו הכרח התוס' היה נזיר כל ימיו אף לר"י דכיון דנחית לנזירות במאי לסלוקיה מיניה. באופן שכפי שני תירוצים הללו כל היכא דאזדא ליה הכרח התוס' כגון שאומר הנודר שאינו יודע מהלך העולם כמה שנים הוא הוי נזיר כל ימיו אף לר"י:**

7. תוספות על נזיר דף ז/א

מכאן ועד מקום פלוני אומדים כמה ימים עד מקום פלוני פחות משלשים יום נזיר שלשים יום. פי' דלא גרע מקיבל נזירות יום אחד דהוי נזיר שלשים יום ואם לאו הוי נזיר כמנין הימים או מ' או נ' יום ואמאי ה"נ נימא אריכא לי מילתא כמכאן ועד מקום פלוני ולא יהיה אלא ל' יום ואפילו יהיה נ' יום עד מקום פלוני [ומשני] **כשהחזיק בדרך וקבל עליו דמסתמא מפני אונסי הדרך קבל עליו נזירות להנצל מסכנת הדרך לסך מהלך הימים עד מקום פלוני:**

8. ספר שערים מצויינים בהלכה

אמר רבא שהחזיק בדרך. / פרש"י דמיירי כשכבר החזיק בדרך, והואיל והחזיק בדרך, ואמר מכאן ועד מקום פלוני, מוכח מילתא דאדעתא דליהוי נזיר כל זמן שיהא בדרך קאמר, ועוד כיון דהחזיק בדרך ליכא

למימר דאריכא ליה מילתא מכאן ועד מקום פלוני, דהא חזינן דלא אריכא ליה, דהא כבר החזיק בדרך. והתוס' והרא"ש פירשו דמסתמא מפני אונסי הדרך קיבל על עצמו נזירות להנצל מסכנת הדרך, וקיבל ע"ע סך ימים שיהיה עד מקום פלוני. ופי' במשנה למלך (נזירות פ"ג ה"ה, סוד"ה עוד הקשו בגמ' מההיא) דהתוס' לא ס"ל כרש"י דמיירי שכבר החזיק בדרך, אלא שרוצה לשום לדרך פעמיו לילך למקום פלוני נור"ל שהחליט והחזיק עצמו לילך לדרך ולכן קיבל ע"ע נזירות להנצל מסכנת הדרך, וכע"ז כתוב בשו"ע (או"ח סי' תקסב סי"ג) יש מי שאומר מי שנדר אם יצילני ה' מצרה אשב בתענית, או אם יצליח דרכי, לא הוי אסמכתא. ועי' בטו"ז שתמה, למה הביא כן

9. תוספות מסכת נזיר דף ז עמוד ב ד"ה והתניא

דשלשה עניני נזיר [יש] אמר כשיער כעפר כחול נזיר לעולם נזירות אחר נזירות ומגלח כל שערו בין נזירות ומביא קרבנותיו אמר כל ימי חייו נזיר לעולם [הרי זה] נזיר לעולם כאבשלום ולא לגלח לגמרי אלא להקל למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה ומביא ג' בהמות אמר מאה שנה או אלף שנה הרי זה נזירות ארוך עד יום מותו ואינו לא מגלח ולא מיקל ולא מביא קרבן כל ימיו.

10. חידושי בתרא

קמחב) ז. יומי נמי הא כתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. יש מקשים דאפילו אם יומי מפסקי מהדדי, אבל הוא לא הזכיר בלשונו ימים רק מכאן ועד מקום פלוני, משא"כ שערות הרי הזכיר השערות, וכעין זה מצינו לקמן חילוק במשנה לשיטת הרמב"ם ז"ל בפיה"מ בין הריני נזיר כשער ראשי כעפר הארץ, להריני נזיר כמלא קופה כמלא בית (פיה"מ דף ח. ט.) ודילמא י"ל דכוונת הגמ' כיון דבין כך מפרשים כוונתו במכאן עד מקום פלוני, בכמה ימים מכאן עד מקום פלוני, א"כ למה לו נימא נמי "כמנין הימים קיבל עליו נזירות של שלשים יום" (כלשון פ"ה ד"ה גבי יומי גמי).

11. מהר"ץ חיות מסכת נזיר דף ז עמוד א

גמרא התם לאו דמפסקי מהדדי. יממא ולילה חד יומא ולא מפסיק מהדדי. נ"ב והיינו בבחינת כל הכדור כלו תמיד ערב ובוקר יחד בלי הפסק. ערב ליושבי חצי הכדור הזה ובקר ליושבי חצי הכדור השני. וכן יתמיד הדבר בתנועת הגלגל על פני כל הארץ בכ"ד שעות שכל רגע מהם בקר במקום הזה, ערב במקום שכנגדו. ובבחינת כל הכדור אין הפסק מאומה בין ערב ובקר. וזה כוונת הש"ס כאן יום ולילה חד יומא ולא מפסקו מהדדי דבכל רגע ורגע הוא אור וחשך יחד וזה אמת:

12. דף על הדף נזיר דף ז עמוד א

בגמ': הריני נזיר כו' אפילו אלף שנים כו' אין זה נזיר עולם אלא נזיר לעולם כו' שאני שערות בדלות זו מזו. הגאון מקו"ג'גלוב בארץ צבי (ח"ב סי' י"ד) כתב ליישב תמיה הנמוקי יוסף (ב"ק כ"ב ע"א) לר' יוחנן דס"ל אשו משום חציו, האיר שרי להדליק נרות בערב שבת הא מדליק והולך כל השבת, ותירץ הארץ צבי, דשאני המדליק

נרות בערב שבת דהזמן עדיין אינו בעולם. וכמש"כ תוס' דל"ש אטו משום חציו למ"ד נחש מעצמו מקיא, כיון שהארס עדיין אינו בעולם.

והגאון בעל חלקת יואב (שם בסי' ט"ו) השיג עליו דהרי מבואר הכא בסוגיין דזמן הוא חטיבה אחת, וא"כ באותו שעה שמדליק בערב שבת, הרי השבת ישנו בעולם, ושפיר י"ל אשו משום חציו.

הגאון מקוזיגלו"ב (שם סי' ט"ז) חזר ויישב את דבריו, דכי אמרינן הכא דזמן הוא חטיבה אחת רק כשאנו דנין על אלף יום מעכשיו, אבל כאן דדנין על מהות השבת, הרי עדיין לא הגיע השבת. וכמו דאמרינן הכא שאנו שערות דמובדלות זו מזו, ה"נ הרי השבת מובדל מבחול בקידוש בהבדלה. ועע"ש בארץ צבי (ח"א סי' כ"ח) במכתבו לאדמו"ר האמרי אמת זצ"ל.

13. DAF YOMI ADVANCEMENT FORUM

מה הדין בגילוח	לכמה זמן הנזירות	נזירות	
		א. אחת גדולה, אחת קטנה, מכאן ועד סוף העולם ¹	ב. מכאן ועד מקום פלוני ²
מגלח כל ל' יום	ל' יום	א. אחת גדולה, אחת קטנה, מכאן ועד סוף העולם ¹	ב. מכאן ועד מקום פלוני ²
מגלח כל ל' יום	כל ימי חייו כל ל' יום ³	א. כשער ראשי כחול הים	ב. הריני נזיר לעולם ⁴ , או כל ימי חיי
מגלח כל ל' יום	הרי הוא נזיר ארוך - כל חייו	א. כשער ראשי כחול הים	ב. הריני נזיר מאה שנה או אלף שנה ⁶
ומיקל שערו בתער כאבשלום ⁵	הרי הוא נזיר ארוך - כל חייו	א. כשער ראשי כחול הים	ב. הריני נזיר מאה שנה או אלף שנה ⁶
אסור לגלח כלל ואפי' להקל בתער אסור	הרי הוא נזיר ארוך - כל חייו	א. כשער ראשי כחול הים	ב. הריני נזיר מאה שנה או אלף שנה ⁶

¹ אלו הנזירות שנוכרו במשנה, ודינם שאינו נזיר עד ל' יום, והגם שאמר מכאן ועד סוף העולם, יש לפרש כוונתו שאמר שהנזירות ארוכה וקשה עליו כמו להגיע עד סוף העולם.
² ומיירי שהחזיק בדרך, ולכן מסתבר שכל מה שנזר הוא כדי להינצל מסכנות הדרך, ואין כוונתו לנזירות רגילה דל' יום ולומר שהיא קשה עליו כמו מכאן עד מקום פלוני.
³ פ"י, הרי הוא כמקבל הרבה מאד נזירות בלא סוף - כיון שאין להם קיצותא, וכל ל' יום הוא גומר את נזירותו ומתחיל נזירות חדשה - כל ימי חייו.
⁴ וזה שונה מדין דמכאן ועד סוף העולם דמתניתין, דשאני היכא שאמר "מכאן" שבה כוונתו לומר שארוכה וקשה עליו הנזירות כמו מכאן ועד סוף העולם, דאם היה רוצה לקבל עליו נזירות ארוכה, לא היה אומר "מכאן", אלא אומר בסתם "הריני נזיר עד סוף העולם".
⁵ וכבר נתבאר לעיל (דף ד: ג') שיטות אחר כמה זמן הוא יכול להקל שערו בתער.
⁶ דהיינו שקיבל עליו נזירות ארוכה יותר מהזמן שמסתבר שיחיה. אכן כיון שהזכיר קיצותא לנדרו, הרי הוא נזירות ארוכה גמורה "נזיר לעולם", ואינו יכול להקל בתער כמו "נזיר עולם".

14. רש"י מסכת נזיר דף ז עמוד א

אמר הריני נזיר ויום אחד - נזיר שתי נזירות דכיון דאמר הריני נזיר חיילא עליה נזירות ראשונה וכי הדר ואמר יום אחד או שעה אחת או אחת ומחצה שבנזירות חיילא עליה נזירות שניה וחייב שתיים דקאמר ועוד מחצה דכי אמר הריני נזיר אחת חל עליו נזירות אחת וכי חזר ואמר ומחצה חל עליו נזירות שניה אבל אם אמר הריני נזיר שלשים ואחד או שלשים ושתיים כיון שפירש אינו נזיר שתיים אלא כמנין הימים שקבל עליו.

15. תוספות מסכת נזיר דף ז עמוד ב

הריני נזיר ויום אחד - וסמך נזיר בדיבורו אצל היום ואצל השעה הוי כאילו אמר הריני נזיר ונזיר יום אחד או נזיר שעה או נזיר מחצה שלא היה יכול לקרב תיבת נזיר יותר אצל מחצה שלא היה יכול לומר הריני נזיר ומחצה דלא משמע מידי על מה מחצה על כן אמר נזיר אחת ומחצה וחשוב כאילו פירש ונזיר ומחצה פירוש חצי נזירות ואם אמר בפירוש הריני נזיר יום אחד ואפילו שעה אחת הוי נזיר שלשים יום שאין נזירות ליום אחד וכל שכן לשעה הלכך הוי נזיר שתיים.

16. דף על הדף נזיר דף ז עמוד א

במשנה: הריני נזיר ויום א' וכו' הרי זה נזיר שתיים.

והיינו משום דאין נזירות פחות מל' יום. ויש להסתפק אם הכוונה שהחפצא של נזירות הוא ל' יום ולא פחות, או דילמא דאם חל עליו נזירות אפי' ליום אחד הרי הוא נזיר ל' יום, וכעין מה שאמרו פשטה קדושה בכולה. ויעוי' במנ"ח (מצוה שס"ח) שנסתפק באופן שאין הנזירות יכול לחול לל' יום האם בכה"ג חלה על פחות מל', ולכאורה זה תלוי בחקירה הנ"ל.

וע"ש דפשיט ליה ממש"כ הרמב"ם (פ"ד מנזירות ה"י): מי שאמר הרי אני נזיר יום א' לפני מיתתי הרי זה אסור לשתות יין ולהטמא ולגלח לעולם, הרי מפורש, דאף דלא שייך לחול הנזירות ליותר מיום א' אפ"ה שפיר חלה הנזירות ואין בזה משום אין נזירות פחות מל' יום כיון שא"א לחול יותר. אולם נראה דכל זה לענין יום א' אבל לענין שעה א' בזה החסרון הוא בעצם הנזירות דאין נזירות לשעות (וכל' המשנה לקמן בע"ב וע' בפיה"מ להרמב"ם), ובזה מדוייק לשון הרמב"ם דנקט יום א' לפני מיתתי ולא שעה אחת. (קובץ קול התורה מ"ט ע' יב)

17. תוספות מסכת נזיר דף ז עמוד ב

הריני נזיר שלשים [יום] ושעה אחת - ומעתה לא קיימא דבור דנזיר אשעה והוי נזירות ל"א יום שאין הנזירות לשעות ומאותה שעה נעשה יום והוי כאילו אמר הריני נזיר שלשים ואחד יום דודאי חייל עליה ל"א יום דיום אחד מצטרף שפיר בהדי שלשים יום למיהוי נזיר כל ל"א יום והוא הדין אם אמר הריני נזיר שלשים (יום) ויום אחד דלא הוה נזיר אלא ל"א יום כיון שהפסיק בתיבת ל' דארישא קאי אלא דנקט אחד מן הדינין וממאי דסליק חילק דהיינו דקאמר לעיל הריני נזיר ושעה אחת והוא הדין שיש לחלק ארישא דמתניתין דקאמר הריני נזיר ויום אחד.

18. קרן אורה מסכת נזיר דף ז עמוד ב

מתני' הריני נזיר שלשים יום ושעה אחת נזיר ל"א יום שאין נזירות לשעות. יש לדקדק למאי דמשמע לעיל גבי פלוגתא דרב מתנא ובר פדא דבאומר נזיר שלשים יום נמי אמרינן מקצת היום ככולו. **אם כן מאי נפקא מינה אם אמר ל"א יום או ל' ושעה אחת. הא בל"א יום נמי לא נאסר אלא בשעה אחת מיום ל"א ומקצת היום ככולו.** ואין לומר דנפקא מינה דאי אמר ל"א יום מדרבנן אינו מגלח אלא ביום ל"ב דמדרבנן לא אמרינן מקצת היום ככולו. ואילו הוי מצי למימר שלשים ושעה אחת הוי מצי לגלח ביום ל"א אפילו מדרבנן להכי קמ"ל דאין נזירות לשעות והוי כאומר ל"א יום דלא משמע הכי לישנא דמתניתין שאין נזירות לשעות דמשמע דלדין תורה קאמר. [1] וי"ל דנפקא מינה אם נטמא ביום ל"א אחר שעה דאם היה נזיר שעות הוי כאחר מלאת. וכיון דאין נזירין שעות הוי כתוך מלאת לענין טומאה. וכמו שכתבו התוס' ז"ל לעיל. אלא דהא גופא קשיא אמאי אין נזירין שעות כיון דאשכחן שעות בנזירות דאפילו אמר ל"א יום אמרינן מקצת היום ככולו.

[2] **ומכאן סייעיתא למה שכתבתי לעיל דהיכא דפירש זמן לנזירות לא אמרינן מקצת היום ככולו ודוקא בסתם נזירות הוא דאמרינן מקצת היום ככולו** ועיין פירוש המשניות להרמב"ם ז"ל שכתב דהא דאין נזירין לשעות ילפינן מכל ימי נזרו. ובשיטה מקובצת כתב בשם שיטה דהיינו טעמא דאין נזירין לשעות דהא בלאו הכי אסור שעה אחת ביום ל"א שהוא יום הבאת קרבנותיו. ולמה ליה למימר שעה אחת אי לא מפני שרצה להיות נזיר יום אחד שלם יותר על שלשים. ולא משמע הכי לישנא דאין נזירין לשעות. ועוד דהא נפקא מינה בהא דקאמר שעה אחת דאם נטמא בתוך שעה הוי כנטמא בתוך מלאת. ועל כרחך צריך לומר דסברא הוא דאין נזירות לשעות או כמו שכתבו הר"מ והרע"ב ז"ל למילף מקרא דימי נזרו. ודו"ק.

19. תוספות מסכת נזיר דף ז עמוד ב ד"ה לא שנו

לא שנו אלא דאמר ל"א יום - פי' [אז] לא הוי נזיר אלא ל"א יום אבל אמר שלשים יום ויום אחד נזיר שתיים לפי שיתר בלשונו ב' פעמים יום וכדמפרש ואזיל דסבר לה כר"ע וק"ק דבמתניתין לא קתני האי לישנא ל"א יום אלא ל' ושעה אחת וי"ל דבמתניתין פירש לישנא דסליק היינו הריני נזיר [ושעה] אחת (יום) והוא הדין דברישא נמי כי אמר הריני נזיר ויום אחד הוי נזיר שתיים [אי אמר] הריני נזיר [ל'] ויום אחד דהפסיק בתיבת שלשים בינתיים דלא הוי נזיר אלא שלשים ואחד יום ואהא קאמר רב לא שנו שאינו מפרש להדיא ודייק ליה מדיוקא.

20. פירוש הרא"ש מסכת נזיר דף ז עמוד ב

בזמן שא"ל חוץ מאלו א"צ ליקח לו דרך דכיון דלא הוה צריך לשייר אלו ושייר לישנא יתירא לשייר לו דרך קא אתי וה"ה דרבנן סברי דלישנא יתירא לשיירי קאתי אלא דליכא מידי לשיירי ונקט ר"ע דאיהו בפ"א קאמר דלטפויי קאתי ואע"ג דרב פסיק התם הלכה כחכמים דמוכר בעין רעה מוכר מ"מ בלישנא יתירא לא פליגי כדפרישית

21. מרומי שדה מסכת נזיר דף ז עמוד ב

אמר רב לא שנו אלא דאמר שלשים ואחד יום, אבל אמר שלשים יום ויום אחד נזיר שתיים, רב סבר לה כר' עקיבא דדריש לישנא יתירא כו'. והנה בדינא דר"ע מועלת הלישנא יתירא לטובת עצמו, משא"כ הכא הוא להיפך שמועלת לאלומי מילתא דנדרו. וזה לא קשה דהתם אמירתו בטובת עצמו מהני דיבורו לאלומי כוונת דבריו, והכא כמו כן להיפך. אבל בערכין דף י"ט מבואר להיפך, דאם אמר קומתי מביא קנה שאינו נכסף, מלא קומתי מביא אפילו נכסף משום לישנא יתירא וכו"ע. והרי לכאורה הוא להיפך, דבשאומו מלא קומתי מוסיף להחמיר ולהאלים את דיבורו של הנדר. אלא ודאי ס"ל להגמ' שם דלעולם מהני לישנא יתירא לטובת עצמו, וא"כ ה"נ בנ"ד הוי דלא כמימרא דרב. ובזה יש ליישב ג"כ פסק הרמב"ם דלא כרבי. וכיוב"ז יש חקירה בקדושין ס"ב א' לענין הן קודם ללאו, אי תליא בתר דיבורו או בתר רצונו ומה שרוצה, יעוי"ש ובמש"כ בח"א שם בס"ד:

22. רמב"ם הלכות נזירות פרק ג הלכה ח

האומר הריני נזיר אחת ומחצה הרי זה נזיר שתי נזירות, אמר הריני נזיר ויום אחד, או שאמר הריני נזיר ושעה אחת הרי זה נזיר שתי נזירות, אמר הריני נזיר ואחת הרי זה נזיר שתיים, הריני נזיר ואחת ועוד הרי זה נזיר שלש נזירות, הריני נזיר ואחת ועוד ושוב הרי זה נזיר ארבע נזירות, **הריני נזיר שלשים יום ויום אחד הרי זה נזיר נזירות אחת של שלשים ואחד יום.**

23. לחם משנה הלכות נזירות פרק ג הלכה ח

הריני [נזיר] שלשים יום ויום אחד כו'. **קשה דבגמרא (דף ז) אמר רב דרשינן לישנא יתירא וכיון דקאמר שלשים יום ויום אחד ולא אמר שלשים ואחד יום נזיר שתיים וכו' עקיבא דדריש לישנא יתירא ורבינו פסק כר' עקיבא** בפכ"ה מה' מכירה. **ולכך נראה לומר דהא ודאי ט"ס הוא בספרי רבינו וצ"ל שלשים ואחד יום:**

24. קרן אורה מסכת נזיר דף ז עמוד ב

אמר רב ל"ש כו' אבל אמר שלשים יום ויום אחד נזיר שתיים. וכו"ע דדריש לישנא יתירא גבי מוכר בור ודות. והרמב"ם ז"ל לפי הנוסחא אשר לפנינו פסק דאפילו בל' יום ויום אחד לא הוי נזיר שתיים אלא ל"א יום לחוד. ומפרישי דבריו הגיהו דבריו ז"ל ע"ש. **ולפי זה קשה אמאי לא כתב הרמב"ם ז"ל להאי דינא דקאמר רב דהוי נזיר שתיים היכא דאמר למ"ד יום ויום אחד.** ועוד דלפי הגהת הלחם משנה הא כבר כתב הרמב"ם ז"ל בריש פרק הנ"ל (פ"ג) הריני נזיר אחד ושלשים יום הוי נזיר ל"א. ומה לי אם אמר אחד ושלשים יום או שלשים ואחד יום. אע"ג דיש לחלק מכל מקום אין בזה רבותא. **ויותר נראה דהרמב"ם ז"ל תפס בזה שיטת הירושלמי** במתני' דפריך עליה דרב ממתניתא דלא נחלקו בשלשים יום ויום אחד דלא הוי אלא נזיר ל"א על מה נחלקו אהריני נזיר שלשים יום ועוד יום אחד. דרבי ישמעאל אמר דהוי נזיר שתיים ורבי עקיבא אמר גם בזה דלא הוי אלא נזיר אחת אלמא דר"ע מיקל יותר בזה. ועל כרחק יש לחלק בין לישנא יתירא דבור ודות להאי לישנא יתירא. וכן כתב הבה"ז ז"ל. ועי' בדברי הרע"ב ז"ל על הא דל' יום ושעה אחת כתב דהרי הוא כאילו אמר שלשים ואחד יום. ועי' תויו"ט ז"ל שהעתיק דבריו הרי הוא כאילו אמר שלשים יום ואחד יום. והוא ט"ס דבכה"ג הוי נזיר שתיים וכדאמר רב דאין לחלק בין ל' יום ויום אחד או ל' יום ואחד יום. וממתניתין דהריני נזיר שלשים יום ושעה אחת לא תיקשי לרב. משום דבמתניתין ליכא לישנא יתירא. וכדאיתא בירושלמי (ה"ג) ועי' תוס' בערכין דף י"ט. ודו"ק.

25. אור שמח הלכות נזירות פרק ג הלכה ז

... ובהלכה ח. הריני נזיר שלשים יום ויום אחד ה"ז נזיר נזירות אחת של ל"א יום: פסק רבינו דלא כרב (נזיר ז' ע"ב) דסבר דהוי נזיר שתיים, וטעמו משום דבירושלמי (שם פ"א ה"ג) רב אמר הריני נזיר שלשים יום ויום

אחד נזיר שתיים, דהוי יכול מימר שלשים ואחד יום [ולישנא יתירא לטפויי אתי] מתניתא פליגא על רב, לא נחלקו רי"ש ורע"ק על האומר הריני נזיר כו, ועל מה נחלקו על האומר הריני נזיר שלשים יום ועוד יום אחד, שר"י אומר נזיר שתיים ורע"ק אמר נזיר אחת, ופסק כר"ע דירושלמי. **והגם דפסק דלישנא יתירא לטפויי אתי, זה דוקא להעדיף כח בעל הלשון, וכמו המשייר לעצמו בור ודות שאינו צריך אמרינן דלטפויי אתי, שאינו צריך ליקח לו דרך** (ב"ב ס"ד ע"א), וכן בערכין (דף י"ט ע"א) דאם אמר מלא קומתי נותן שרכיט הנכסף, הוא להעדיף כח בעל הלשון, **אבל לגרע כחו לאמר שכוון לנזור שתיים לא אמרנו.** והא דגבי שכ"מ ב"ב (דף קל"ח ע"ב) אמר דמשום דאמר (בראוי) [כראוי] לו נוטלן ונוטל את חובר, אע"ג דהוא לגרע כח בעל הלשון, נראה משום דלאו לנפשיה רק ליורשיו נפקא מינה תו לא איכפת ליה אם גרע כוחו, ודרשינן לישנא יתירא להעדיף כח המקבל מתנה, וכמו שאמרו בפרק האשה שנפלו (כתובות ע"ט ע"א) אפ"ה במקום ברתא נפשה עדיפא לה, ואמרו בפרק האשה רבה (יבמות צ"ד ע"א) אקלקולה דידה חיישא אקלקולה דזרעא לא חיישא, ואמרו (סנהדרין כ"ט ע"ב) כי אמרי אדם עשוי שלא להשביע כו' הנ"מ מהיים אבל לאחר מיתה לא, חזינן דלא דמיא קפידיא דידיה לקפידיא דלאחר מיתה, ולכן דרשינן לישנא יתירא להעדיף כח המקבל מתנה נגד היורשין, דדוק. ועיין בית יוסף (חו"מ) סימן ס"א בשם הרשב"א דלא אמרינן לישנא יתירא לטפויי רק במקום שאמרו ז"ל יעו"ש:

26. ספר מנחת חינוך - מצוה שסח - אות ז

ואפשר לומר דבדין זה דהוא לא קיבל עליו רק עד הזמן אך מ"מ נזיר הוא מגזירת הכתוב, **וכן בקיבל עליו נזירות בפירוש פחות משלשים יום, כגון עשרה ימים, דחל עליה נזירות שלשים יום מגזירת הכתוב** כמו שכתבנו [לעיל אות ג']. **אם עבר על הנזירות אפשר דאין לוקין אלא משום לאו דנזירות, אבל לא משום לאו דלא יחל שכתבנו לעיל [אות א'] דלוקים ג"כ משום לאו זה דהוי נזר, כיון דבאמת לא קיבל עליו רק עשרה ימים או זמן קצוב, אך זה הוא מגזירת הכתוב דהתורה גזרה דנתקדש בקדושה זו יותר ממה שאמר, עד שלשים או עד הבאת קרבנותיו, וכיון שהוא יותר ממה שקיבל על עצמו, רק מגזירת הכתוב, א"כ לא שייך כלל לאו דבל יחל דברו, דלא דיבר כלל רק התורה אסרה עליו, א"כ אינו עובר רק בלאו המיוחד ואין עובר על הלאו הזה ג"כ, רק אם עובר בתוך הזמן שהוציא בפיו בתוך העשרה ימים או עד הזמן שקצב עובר ג"כ בלא יחל, אבל לא מה שלא דיבר כלל רק מחמת גזירת הכתוב. וכן הנזיר מן דבר אחד בלבד דהוא נזיר גמור [לעיל אות ב'], מ"מ אפשר על לאו דבל יחל אין לוקין רק אם עבר ועשה נגד מה שהוציא מפיו, כגון נזיר מיינן לבד ושתה יין, אבל אם גילח או טימא עצמו עובר רק בלאו דנזיר ולא משום בל יחל. ועיין במס' נדרים ג' ע"ב דילפינן דנזיר עובר משום בל יחל מהיקישא ובלא זה לא הוה ידעינן, א"כ אפשר דוקא בכהאי גוונא דדיבר, ולא על מה שלא דיבר כלל, או אפשר כיון דהוא נזיר לגמרי איתקש, ואף בכהאי גוונא דלא דיבר עובר בכל יחל נזירות כיון דהוא נזיר ואיתקש לנדרים, וצ"ע, ובאתי רק לעורר:**

27. שערים מצויינים בהלכה

ובמס' נדרים (מט.) דדרשינן לשון הכתובה, שהיא לשון חכמים, ובגמ' ב"מ (קד.) איתא דר"מ היה דורש אפי' לשון הדיוט, ופרש"י שהרגילו הדיוטות לכתוב שלא כתקנת חכמים. וכגון לשון הכתובה שהוא לשון חכמים. והרבנותא בזה, דהו"א שלא לדרוש שטרותיהם כיון שאין מדקדקים בלשונם, קמ"ל דדרשינן, דאע"ג שאין מדקדקין בדיבורם, מ"מ מדקדקין בכתיבת שטרותיהם. וז"ל הרמב"ם (מכירה סו"פ כו) וזה עיקר גדול בכל דברי משא ומתן הולכין אחר לשון בנ"א באותו המקום ואחר המנהג. ועי' בשו"ע (חו"מ סי' ריד ס"ו). והכא דדרשינן אפי' לישנא יתירא של הדיוטים, היינו משום דנדרים ונזירות מקבל האדם בעצמו, והתורה אמרה (מטות ל-ג) "ככל היוצא מפיו יעשה", וע"כ תלוי לפי לשונם של בנ"א.

שם ע"ב כרע"ק דדריש לישנא יתירא כו'. פרש"י דאפי' לא אמר חוץ מן הבור ודות לא הוה מכורין, ולהכי אמר חוץ לשייר לו את הדרך. מכאן מזה דדרשינן גם לשון הדיוט. וכבר כתבנו במס' כתובות (פא.)

קהלות גזיר סימן א יעקב יג

מוכחות וכיון דלכונת "אהא כזה" הוי ידים מוכחות דה"ל כאלו כבר אמר "אהא כזה" ורק שבאהא כזה גופא יש לפרשו לפוערו מקרבנותיו כזה שפיר מהני מהשבתו לזירות דגם לענין זירות הוי כבר לשון שלם וכמשני"ת וזה מדויק היטב בלשון התוס' שכי אכל כי נזיר עובר לפניו כו' מהני כאלו אמר בפיו אהא נזיר כזה פי' שגם אי נישתו שלפוערו מקרבנותיו קאמר מ"מ הא מיהו "דהא כזה" ודאי קאמר וממילא הוי שפיר נמי לשון שלם לענין זירות ושפיר חל זירות אי נהכוין לכך שבשון שלם אי"ל מוכחות וכמשני"ת ודו"ק. וכנראה דלזה נהכוין ג"כ בהמני"ה ה"ל נדרים סימן ז' אלא שקילר מאד כזה.

ועפמשנ"ת אין ראוי מסוגי' דנזיר דמהני מהשבתו לכו להיתר נגד

משמעות ידים מוכחות דה"ל דמהני מהשבתו לכו כשמכוין אהא לפוערו מקרבנותיו יש לפרש משום שאינו מוכיח כלל לזירות יותר מלפוערו מקרבנותיו ואע"פ דלג"י התוס' קסבר שמואל דלריך ידים מוכחות מ"מ כשנזיר עובר לפניו ומספ"ל אי אהא נזיר או אהא לפוערו מקרבנותיו קאמר, אי"ל שיכי מוכיח דכבר הו"ל כלשון שלם בין לאהא נזיר בין לפוערו מקרבנותיו כיון שעכ"פ הוי כאומר אהא כמותך ובלשון שלם אי"ל למוכחות וכמשני"ת צב"י והשני"ת יאיר עינינו צתורכ"ק. (נדפס בקב"י קדושין ס"י ז').

סימן ב

בענין בל יחל דנזירות

נזיר ד"ג ע"כ מהני כריני נזיר מן התרלים ומן האגים ומן התגלחת ומן הטומאה כרי זה נזיר וכל דקדוקי זירות עליו וראיתי צמני"ה מלוב שס"ה שכתב לדון דהכי

דגזיכ"כ הוא שבאומר כריני נזיר מן חרנן הוי נזיר לכל וכל דקדוקי זירות עליו וילפינן לה מקרא בגמרא שם וכן כריני נזיר יוס אי' הוי נזיר שלשים מ"מ אפשר דהשוחב יין או מטמא למתים אינו לוקה אלא משום כל ישתה ובל יטמא אכל לא משום כל יחל דברו שכרי הוא לא דבר ולא נהכוין כלל לשאר דיני נזיר ובאומר יוס אחד לא קיבל לשאר הימים רק בגזיכ"כ הוא דהוי נזיר שלשים ולכל דיני זירות אכל דברו לא ה"י אלא למה שאמר בפיו (והא דמצואר פ"ק דנדרים דאיכא צנזיר נמי משום כל יחל היינו כשקיבל כל דיני זירות בפיו אי"ג גם בסתמא, לכל דיני זירות מכוון אכל כשאמר צבדיה רק מחרנן או כריני נזיר יוס אי' אין על השאר דין כל יחל).

וכנראה שהמני"ה מפרש ענין כל יחל שקפידת התורה הוא על דיבור פיו ומולא שפתיו שלא יהיו מחוללין ושקר וכשאושר על עצמו חכילה כבר אסור לאכול הכבר מפני שפ"י זה עושה דבריו חולין מחוללין ומחוללין, ולכן צמ"ה שלא דיבר בפיו אע"פ שאסור מכה נדרו י"ל דחילול הדיבור אין כאן, אכל אם נפרש דאדרבא מה שסתמיה התורה לא יחל דברו הוא מפני שעלם המעשה אסורה ושוחב דמה שאסור מכה נדר, המעשה הגזו אסורה, אי"כ מסתבר דלא משגיחין חס דיבר בפיו או רק נאסר מכה דיבורו כיון שעכ"פ נדר הוא כזה, ואותו דבר שהוא נדרו עליו אסור לעשותו ומוחר צבל יחל.

אמנם מדברי המכרי"ע ז"ל והוצה צב"י מ סימן ע"ו שבאיר ענין זירות שאינו עשיית איסור תפלא על היין והשערות והטומאות ולא עשיית איסור גבירה על עצמו. לענין שתיית יין ותגלחת וטומאה, אלא שהוא עושה על עצמו קדושת זירות ותואר נזיר, והתורה הטילה [על מי שהוא צתואר נזיר] איסור יין ותגלחת וטומאה

וחיובי קרבנות ע"ש היטב וכבר קדמו צב"י כריטצ"א ז"ל בשבועות דכ"צ צ' צבט"ו דנזיר שנשבע שלא אוכל חרנן ע"ש לפ"י מעיקר הדין דנזיר עובר נמי צבל יחל מוכח דלא כהמני"ה שכרי להמכרי"ע ז"ל האדם עצמו לא קיבל בפיו לשמור דיני זירות רק קידש עצמו צתואר נזיר ומ"מ איכא כל יחל ומוכה דגם צמ"ה שלא קיבל בפיו רק שדיני התורה חלו עליו מחמת נדרו נמי הוי צבלל אחרת כל יחל.

אלא שיש לדחות דלעולם כהמני"ה שטיקר אחרת צ"י הוא חילול מולא שפתיו שקיבל והא דאיכא צנזיר כל יחל אע"פ שלמהרי"ע ז"ל אינו קצנה לשמירת דיני זירות היינו משום דבתר שכר חייבה תורה נזיר צבל דיני זירות המפורשי צפרשה ממילא כל אדם המקבל זירות כלול צו ג"כ קצנה לשמור דיני זירות

מולא שפתיו כיון שאינו מתחשב בקיום
 נדרו ועושה פעולה להחלו, וא"כ ה"י כשאינו
 שומר הדינים שאסרה תורה מכה נדרו
 איכא עכ"פ חילול וזלזול צמולא שפתיו שאינו
 מתחשב עמאן להזכר צמה שנאסר מן
 התורה מחמת נדרו, ושפיר עובר צבל יחל,
 (זה שאמר הרני נזיר מן החרלנים) גם
 כשעותה יין או מטמא למתים שהרי עכ"פ
 עבד לדברי נדרו חולין ומזולזלין כשאינו
 משמר מה שנאסר מחמת דברי נדרו.

ומובח נמי מדברי הרמב"ם ז"ל אלו
 (שבמדיר עובר צב"י כשמהנה
 למודר) דלא כהמני"ח דלדברי המני"ח דצמה
 שלא נדר צמולא שפתיו אלא שאסרתו תורה
 מחמת נדרו ליכא צ"י למה לוקה המדיר
 כשמהנה למודר והלא המדיר לא נדר כלל
 צמולא שפתיו שלא להנאות את המודר
 רק עשה על החפלא קונם כלפי המודר,
 אע"כ דאף על פי שלא דיבר בשפתיו שלא
 להנאותו למודר מכל מקום איכא צזה חילול

Rabbi Reisman's Shur

Parshas Naso 5775

There's a concept regarding the *nazir*; that if the *nazir* accepts upon himself partial *nezirus*, that is, the *nazir* says, "I'll be a *nazir* for one day", or if the *nazir* says, "I want to be a *nazir* just from wine; none of the other rules of *nezirus*", all of the rules come upon him. If he accepts it for a day? Well, a *nazir* has to be a *nazir* for 30 days. And he becomes a *nazir* for 30 days. If he accepts *nezirus* upon himself from wine, he becomes a *nazir* from wine, from haircuts, and from *tumah* - all of them. And the reason is because he accepted upon himself to be a *nazir* for one day; the only way you can be a *nazir* for one day is by being a *nazir* for 30 days. He accepted to be a *nazir* from wine; the only way to be a *nazir* from wine is to be a complete *nazir*. That's a *halacha*.

The Steipler in explaining this in his sefer קהילת יעקב on *Masechtos Nazir*, I believe it's *siman 2*, says something beautiful: He says in *Masechtos Nedarim*: We find many example of a *neder*; of an oath that's taken. For the most part, a *neder* is an oath which prohibits an object on the person. So that person says, for example, "I have no benefit from this item". Later, if he does derive benefit, he's *chayov malkus*; he violated his oath.

There are two ways to understand the din of *nedarim*: One way is, quite literally, בל יחל דברו - you're not allowed to turn your words into a lie. If you said you're not going to have benefit from this item, *b'lashon neder*, the prohibition of *neder* is בל יחל דברו - don't let your words become חולין; become meaningless. If later, the person does eat the item, then he has turned his words into a lie. That is the idea, the concept of the *chomer* of *nedarim*; a type of "*shekerdigei din*".

You can also learn a second way: You could learn that when the person said, "I won't benefit from this item", he wasn't lying; that was his plan. But the Torah gives him the power to create *issurim*; to create a דאיסורא, to make the item into an object which is prohibited on himself. Now when he eats it, he is violating an *issur* of *issurim* - a *cheftzah d'issurah*.

In other words, the first way to learn, is that it's a "*dibburdigei din*"; it's a *cheit ha'peh*, it's a sin of making your words חולין. The second way to learn is, it's not a *dibburdigei din*; it's a *cheftza d'issuradigei din* - you're creating something which is *assur*.

The *nafka mina*, the difference would be: If Reuven said, "I prohibit Shimon from benefiting from my item, and then Shimon went and did benefit from it. Who sins? According to the first way of learning, Reuven is the sinner. Reuven said, "Shimon will not have benefit from my item". Later Shimon benefitted from it; well, if Reuven couldn't do anything about it, his words became a lie - perhaps it's not his fault. If he fed it to Shimon, then he caused his words to become a lie. Reuven is the sinner; he did deliberately. According to the second way, that a person can create a *cheftza d'issura*, then if Reuven prohibits it, but Shimon eats it, Shimon is doing the *aveira* - he deserves *Malkus*.

As we learn *Masechtos Nedarim*, you'll note that this is a *machlokes* between the *Rambam* and the *Ran*. Both on *daf* 15a and 35a, in the *Ran*, likely in more places in the *masechta*. The *Rambam* holds that it's a *dibburdigei din*; it's a prohibition of making your words a lie. The *Ran* holds it's a *cheftza d'issuradigei din*; you're making something into *issur*. So we have two ways to learn the *dinei Nedarim*.

Turning now to the Steipler and the *nazir*: The *nazir* said, "I'll derive no benefit from wine; I'm a *nazir*". The *Torah* says, well, then you're not allowed to take a haircut either and you can't become *tammei* either; because once you're a partial *nazir*, you're a full *nazir*. What happens, if subsequently this man does get a haircut? Does he get *malkus*, does he get punished for that? It's a *machlokes Rishonim*.

Says the Steipler, it depends on this *machlokes*. If the prohibition is בל יחל דברו - not to make your words into a lie, well, he said, "I'm a *nazir* from wine". He didn't say words that caused him to be a *nazir* from haircuts. And although he is prohibited from taking haircuts, he's not *oveir* on the *אי*. If however, you hold that you can create new *issurim*, the *nazir* then creates this new *issur*; by definition the *issur* includes the prohibition of haircuts. And then he gets *malkus* if he gets a haircut.